Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

دمور مینه

لیکوال: حاجي محمد ځلاند

شننه اوڅیړنه جمیل احمد درویش

دمور

مینه

دمور او پلار د حقوقو په اړه

بشپړ لاربنود کتاب

لیکنه او څیړنه : حاجی محمد ځلاند او همکار جمیل احمد درویش

دمور مینه

دکتاب ټول حقوق په خپرندویه اړه لري!

دکتاب پیـــــــــــژندنه

دکتاب نوم : دمور مېـــــــنه *

لیکنه او څېړنه : حاجي محمد ځلاند اوورسره همکار جمیل احمـــــــد درویش *

خپرندویه اداره : الهدایة خپرندویه اداره *

کتنه او خوښــونه عبدالحـــــمید مســــــتقیم

او حکمـــــــت الله الهـــام *

ډیزاین الهـــدایة خپرندویه اداره *

دچاپ کال ۲۱ /۳/۱۳۹۸ *

٦/۱۱/۲۰۱۹ *

۱۴۴۰/۱۰/۷ *

دچاپ شمیر: *

۱۰۰۰ټوکه

کچه ۸۳،۵×۸،۲۷ سانتی متره *

دترلاسه کولو ځای دتدریس القران اسلامی ولسی راډیو *

همدارنګه کیتابتون ویبسایټ *

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

بسم الله الرحمن الرحيم

له ګرانو لوو ستونکو څخه یوه لنډه هیله

اسلام علیکم ورحمته الله وبرکاته. اما بعد

د ټولو لوستونکو څخه موږ داهیله لرو چې په دې کتاب کې کومه یوه غلطي په نظر ورسي .

هغه دې هم هلته اصلاح کړي . غلطي که املایي وي یا معنوي وي یا داسې بله غلطي وي څه فرق نه لري بس اصلاح دې یا په ذهن او یا په قلم سره وکړي او موږ ته دې دزړه له موخې معافي وکړي . ځکه هر انسان دهیري او خطا خاوند دی .هیڅ یو انسان داسې نسته چې خطادې نه ځني

کیږی .پوهان وایی : بنده معنا مانده :اوبل داچی ثرنگه یو ثوک دانه غواړی چی دده په عیب باندی بل یو پوه سی نوباید چی دبل مسلمان انسان لپاره هم دانه وغواړی چی دده عیب ونوروته ښکاره سی . پښتانه ثومره یو ښه متل کوی : بنده راسه دخدای خپل سه لکه پرڅان داسی پربل سه : اودمسلمان پرعیب پرده اچول نه یوازی داسی چی هغه خوشحاله کوی بلکی

دده دخپلو عیبونو ددی لامل گرځی چی الله رب لعزت به یی وریټ کړی . یا په دنیا کی او یا په اخرت کی . مبارک علیه الصلاة والسلام فرمایی (من سترمسلما ستره الله فی الدنیا والاخرة)یعنی ثوک چی دیو مسلمان عیب وریټ کړی نو الله ج به یی په ددنیا او اخرت کی پرده وکړی .نور بحث نه اوږدوو دهو ښیار لپاره صرف اشاره هم کافی ده

والســـــــــــــــــــلام

حاجی محمد ځـلاند او ورسره هـــــــــــمکار جمـــــــــــیل احـــمد درویش

ډالـــــــۍ

* دخپلو والیدینو مور اوپلارپه نامه چې له زوکړې یې ترځوانی په دینی خدمتونو کې مصروفه کړی یو تر دی چې دعلم ډګر ته یې راورسولوو په الهی دین اسلام سره یې زموږ پالنه وکړل.
* او دهغو ځوانانو ورونو او خویندو په نامه چې دخپل مور اوپلار ډیر احترام او قدردانی یې کړې وی.
* په درنښت حاجی محمد ځلاند اوورسره همکار جمیل احمد درویـــــــش

دکتاب ځانګړتیاوی

ګرانو لوستونکو و دکتاب ځانګړتیاوی ته وله په لاندی ډول سره دی

۱ لومړی ځانګړتیا یی داده چی په بیلا بیلو معلوماتو سره اوډلی دی

۲ ځانګړتیا ددی کتاب داده چی یوه په زړه پوری قیصه دمور په هکله وړاندی کیږی ورپسی یو څو غوره ویناوی دوالیدینو دحقوقو په اړه وړاندی کیږی

۳ درهمه ځانګړتیا یی داده چی دوالیدینو په هکله دمعلوماتو وروسته یو ه په زړه پوری ادبی ټوټه هم پرته ده

۴ ځانګړتیا ددی کتاب داده چی دپو هانو ځیرکو عالمانو او اوستادانو غوچاڼ معلومات پکښی ځای پرځای سوی دی

الهی دا ځانګړتیاوی اوپایدی هرلوستونکی ته په برخه ورکړی اوزموږ سپیڅلی کوشش په خپل عالی دربار کی قبول او مقبول وګرځوی

امین

*

دکتاب لیکلو سبب او لامل

داچې په انټرنیټ او عامه کتاب پلورنځیو کې دمور او پلار حقوقو په اړه کوم داسې مدلل او بشپړ کتاب په نظر نه راغلی نو موږ هم هڅه وکړله چې دوالیدینو دحقوقو په باره کې یو کتاب تالیف کړو نو الحمدالله اوس دادی تالیف مو کړی او ستاسو په لاسونو کې دی چې خالص می دخښتن تعالی په مرسته او توفیق سره تیار او نویشته کړی

ولحمدالله الجـــــامع وحده

دلیکوال پیژندنه

حاجی محمد ځلاند چې اوس مهال دکندهار ولایت دسپین بولدک ولسوالی دنوی کلی اوسیدونکی دی

محترم حاجی محمد ځلاند ابتدایه زده کړی
دپاکستان دبلو چستان په ایالت کی دسرخاب کمپ
دهجرت په عالی لیسه کی ترسره کړی . متوسطه زده
کړی یی دکندهار ولایت په لمر او الجهان ښوونیز
مرکز کی سرته رسولی .

ددی وروسته یی داقتصادی مشکلاتو له وجهی په
کارپیل وکړ اوزده کړی یی نیمګړی پاته سوی . محترم
حاجی محمد ځلاند دکمپیوټر په برخه کی دیادونی وړ
استاد هم پاته سوی دی په دی برخه کی یی ډیر
شاګردان روزلی دی .دهغه وروسته یی دسپین بولدک
په سیمیزه او ولسی اسلامی راډیو لومړی تعلیم القران
وروسته بیا په تدریس القران راډیو کی دتخنیک دنده
په غاړه وروسپارل سوه

دلازیاتو بریالیتوبونو په هیله دی عبد الحمید مستقیم

فهرســــــت

(د مور مینه) 13

د مور د مهربانی په هکله یوه ډېره په زړه پورې قیصه

.... 13

ای ګرانې مور جانې : 15

د مور په اړه غوره خبرې 17

د مور جالبه کیسه....................................... 18

ادبی ټوټه.. 23

مور یعنی څه؟ 25

دنبی ص مینه د مورسره................................ 26

ادبی ټوټه.. 31

د مورپه هکله څوزرینی کربنی 32

د یوه زنداني د زندان خاطره 33

د مورد مینی ادبی کربنی 36

دمور مینه

مورڅوک ده 37
ګرانی موری.. 38
سوال وکړل سو چي مور څه شئ ده؟.................... 42
ادبی ټوټه.. 45
یوه مور په ځنګله کې 46
مور 48
عجیبه قیصه 51
مورجانه.. 53
ادبی ټوټه.. 54
د مورسره دزوی دوکه 58
زرینی کرښی.. 60
ادبی ټوټه.. 61
قیصه.. 63
مورڅوک ده 66

دمور مینه

ادبي ټوټه.. 67
قیصه.. 68
قیصه.. 70
له مور اوپلار سره نیکي کول.................................... 72

(د مور مینه)

دې نړۍ کې مطلبي مینه رواج ده
چې یوه یې د ښایست بله د باج ده

بې مطلبه که څوک مینه لیدل غواړي
د مور مینه نه په تخت او نه په تاج ده

هره مینه خپل مقام لري و ځانته
د مور مینه رسیدلې تر معراج ده

میني سته چې په عوض هم پوره کیږي
او دا مینه صرف اولاد لره احتیاج ده

زما (درد من) دي خدای د حق مینه نصیب کړي
نوره مینه د غارت او د تاراج ده

د مور د مهربانۍ په هکله یوه ډېره په زړه پورې قیصه

یو ځوان هلک چې هره ورځ به یې په کور کې د میرمن او مور ترمنځ جنجال ؤ، نو غوښتل یې چې د مور څخه ځان خلاص کړي، فیصله یې وکړه چې مور باید په ځنګله کې خوشی کړي،

نو موریږ په شاه کړه او د یوه لوي ځنګل په لور روان شو
او یو هسک غره ته وخوت چي خپله بوډۍ مور هلته
پرېږدي ترڅو راکښته نه سي, نو کله چي د ځنګل په
منځ کي د دنګو او هیبتي لویو بوټو
ونو)لاندي تیریده نو مور به يې دپاسه د ونو   )
. . . څانګې ماتولې او په ځمکه به يې غورځولې
هلک خپله مور په غره کي پریښوده او یوازي راروان
شو,لیکن لاره ډېره هیبت ناکه وه هلک فکر وکړ چي که
خدای تعالی مه کړه لاره مي غلطه کړه نو هسي نه په بل
لوري لاړسم او حیوانات مي وخوري,په دې سوچونو
کي ؤ چي مورکۍ يې پرې اواز وکړ چي زوی جانه
ګوره چي لار درنه غلطه نه سي ما به په لاره کي د ونو او
بوټو څانګې په دې خاطر راماتولې او په لاره مي
غورځولې ترڅو تاته په بیرته تلو کي مشکل نه وي او
لاره درنه غلطه نشي اوس په همدې نښو نښانو بیرته
ولاړ سه ! زوی جانه ناوخته دی ژر ژر ولاړ سه چي خدی
تعالی مه کړه کوم ځناور درته نقصان ونه رسوي په خیر

لاړ سې زویه ! په دې وخت کې د اوښکو ډنډونو د
هلک په سترګو کې سیلابونه
جوړ کړل ، زیات پښیمانه شو مور ته راغی غاړه یی
ترینه واخیسته لاسونه یې ورته ښکل کړل او بیرته یې
. کور ته بوتله
تر ټولو عجیبه خو دا ده چې زوي یې د مرګ سوچونه
! کوي او مور یی د سلامتیې فکر
مور جانه د مینه ناک زړه څښتنه ده هر وخت یی قدر او
عزت کوه ځکه چې دغه نعمت په عمر کې
انسان ته یو ځل ورکول کیږي.

ای ګرانې مور جانې:

هر هغه څه چې تا زما لپاره کړي لکه مینه، پاملرنه،
باور، تشویق، هیله، هوساینه، ملاتړ، ډاډګیرنه او
دا هر څه ما په دې پوهوي، چې زه څومره شاباسی
نیکمرغه وم ، چې ستا غوندې مور مې درلوده ، ددغه
ټولو نیکیو په بدل کې زه هیڅ نشم کولای یوازې به

دومره وایم چې ای د عرش مالکه ای د ځمکو او اسمانونو خاونده زما مور ته په خپل فضل او رحم سره جنت الفردوس ورکړه ته مور دواړه د قیامت په ورځ د خپل عرش د سیوری لاندی سره یوځای کړه.

امین ثم امین

خدائې خودې بې موره د چا کور نه کړي
او ګوره صورت مې ځکه زور نه کړي
ځکه مې غمونه اوس ملګري دي
اوس راته دعا خو خوږه مور نه کړي
ماورباندې خاورې اړاولې دي
خوند ځکه دا کلې او دا لور نه کړي
څه رنګه به هیره کړم مور جانه زه
کورکښ مې خندا نیازبینه خور نه کړي
وائې راته څه شوله ادې زما
اوس راسره لوبې واړه لور نه کړي
څنګه چې خلق سوځي د مور جانې غم

داسې سوځول په خدایګواور نه کړي
هغه خوشحالې نشته اوس کلي کښې
اوس واړه زمونږ کلي کی شور نه کړي
څنګه چې دا زه داسی بې موره شوم
خدائې دې دغه خلق داسې نور نه کړي.

دمور په اړه غوره خبري

یوائځی څوک چي زړه او روح يې د ژوند تراخیره د اولاد سره ربړدي مور ده.
. مور تهوله د مهربانۍ څخه جوړه ده
یوائخی څوک چې دعمر تر اخیره پوري د اولاد نوم په خوله کی لري هغه مور ده.
هیڅ ګل د مور په شان رنګ او ښکلي بوی نه لري
مور د نیکبختۍ لمر دي
له داسی حاله ویره وکړه چی مور دی
له فریاد اونفرت څخه خپل لاسونه
ستاپه خلاف داسمان په لوری اوچت
کړی

دمور حسین یادونه داسی یو سیندد ی چی
دژوروالی اندازه یی یوازی واحد الله جل جلاله
ته معلوم دی

دمور محبت داسی یوه هستی ده چی هیڅ
نه خـــتمیږی
دمور محبت دهرڅه څخه بهتر او بنایسته شی دی

د مور جالبه کیسه

یوه مور د خپل ناروغه زوی د کټ خواته ناسته وه او
ژړل یې
ملائیکه راکښته شوه مخ یې د مور خواته کړ او ورته
یې وویل:
ای موري ! زه د الله ج له خوا راغلې یم، هغه پر تا
رحمت کړی چې ستا یوه هیله پوره کړم، وو ایه له هغه نه
څه غواړې؟
مور ملائیکې ته مخ کړ او ورته یې وویل

له الله ج څخه غواړم چې زما زوی ته شفا ورکړي.
ملائيکې وويل: پښيمانه کيږې خو به نه؟
: مور ځواب ورکړ
!نه
: ملائيکې وويل
اوس دې زوې روغ شو ، خو تا کولای شو چې دخپلو
ړندو سترګو د ليد غوښتنه دې کړې وای
مور مسکۍ شوه او ورته يې وويل: ته يې نشې
احساسولی
کلونه تير شول زوی څخه ستر او بريالی انسان جوړ شو
. او مور به هم د زوی بريالیتوبونه په مينه ولمانځل
زوی واده وکړ او له خپلې ميرمنې سره يې ډيره مينه
درلوده يوه ورځ زوی مخ مورته ور وروا ړه وی او ورته
يې وويل
! مورې
نشم کولی څنګه يې درته ووايم, خو اصلې ستونزه دا
ده چې زما ميرمن له تا سره يوځای ژوند نشې کولی،

غواړم تاته یو ځانته کور پیدا کړم ترڅو ته هلته جلا
ژوند وکړې.
: مور زوی ته مخ ور واړولو او ورته یې ویل
نه زویه زه د پخو عمرلرونکو خلکو ځای ته ځمه
او له خپلو همزولو سره ژوند کوم او هوسا به یمه
مور له کور څخه بهر شوه یوا ځې کښیناستله او په ژړا بوخته
شوه
ملائیکه بیا راکښته شوه او مور ته وویل
ودې لیدل چې ستا زوی له تا سره څه وکړل؟
اوس پښیمانه شوې؟
غواړې ورته ښرا وکړې؟
مور وویل: نه پښیمانه یمه او نه هم ښرا ورته کوم، ته څه
پوهیږې؟
: ملائیکې وویل
بیا هم د الله ج رحمت پرتا شوی او کولای شې هیله وکړې، اوس
وایه پوهیږم چې له الله ج څخه د خپلو سترګو لید غواړې،
صحیح ده؟
مور په ډاډ سره وویل, نه! ملائیکې په ډیره حیرانتیا سره وویل
نو څه؟

: مور ځواب ورکړ
له الله ج څخه غواړم مړور مې ښه او زړه سوانده ښځه وي او وکولای شي چې زما زوی بختور کړي, ځکه زه نوره هلته نه یمه . چې له خپل زوی څخه ثارنه وکړم
د ملائیکې له سترګو څخه اوښکې روانې شوې او د اوښکو دوه څاڅکي دمور په سترګو کې ورتوی شول او سترګو یې . دید پیدا کړ
کله چې مور د ملائیکې اوښکې ولیدلې ور څخه ویې پوښتل ایا
ملائیکې هم ژړا کوي؟
! ملائیکې وویل: هو
خو یوائې هغه وخت اوښکې تویوي او ژاړي چې کله الله ج . وژاړي
: مور پوښتنه وکره
الله ج هم ژړا کوي؟
: ملائیکې ځواب ورکړ
الله ج همدا شیبه په لیوالتیا د خپل خلقت چې نوم یې مور ده ژاړي. یعني چې مور ژاړي الله تعالی هم ژاړي
هیڅوک او هیڅ شي نسو کولای له مور سره پرتله کړو

نودرنو لوستونکو

که یو ځوک وغواړی چی پرمختګ وکړی ! نودی دخپل مور اوپلار سره مینه او محبت کوی . دمور اوپلار په دوعا انسان ترجنت پوری رسیږی . کوم وخت چی دویوچا څخه مور اوپلار خوشحاله وی نو الله(ج) هم ډیرځنی حوشحاله
اوراضی وی

دمور ازاری به کله هم هوسا نه سی
دمور اوپلار دازار عذابونه په دنیا کی
سړی ته رسیږی
اخرت خولا پرمخ پاته دی
نو هیله لرم چی ازاریی نه کړی
اوپه خپل ژوند کی یی راضی اوخوشحاله
کړی

ځکه جنت دمور اوپلار تر قدمونو لاندی دی
ددوی شتون غنیمت وګڼی او
دعاوی ورڅخه وغواړی
چی دجهنم له اور څخه خلاصون ومومی
ځکه دمور قهر عارضی
وی
مګر محبت یی دایمی وی

ادبی ټوټه

ستا پاکو پښو لاندی جنت دی

موری
په موږ لازم ستا اطاعت دی موری
د رب په وړاندی ستا دعا مورجانی
بلکل قابیل د قبولیت دی موری

چې ستا حقوق رب په قران کې ویلی
لوړ دی ترچا منزلت دی موری
چې د رته وګورم نو زړه می خوښ شی
د رته مې زړه کی محبت دی موری
راته دی تیری ډیری شپی کړی ویښی
ډیر زیات په موږ دی شفقت دی موری
په ورین تندی چې مور ته ګوری
حدیث شریف د پاک حضرت دی موری
د هغه اجر یوی عمری غوندی دی
ولا ربښتیا او حقیقت دی موری

چې نورانی مخ ته دی ګورمه زه
پکی څه بل شانی لذت دی موری
اوس یی قیصی نه معلومیږی موری
اسلام درکړی لوی عزت دی موری

دعمري د زړگی سریی موری
تاسره مې حب هم ستر الفت دی موری

مور یعنی څه؟

مور خو مور وی
مور هغه هستی ده، چې الله تعالی یې انسان ته په ژوند
. کې یو ځل ورکوی
لکه یو بیت دی
قدر یې ډیر پکار دی د خپل زړګی په مینه)
هر چا ته خدای ورکوی یوه یوه مورکۍ
مور د انسان د هیلو او امیدونو باغچه ده
مور د دنیا د ښایستونو او رنګونو نوم دی
یوه څرګنده   مور د انسان د خوښۍ او خوشحالۍ
نمونه ده
مور د هغه کتاب نوم دی، چې په لوستلو سره یې د
انسان تلوسه لا پسې زیاتیږی

بې له موره دا دنیا بې خونده او نیمګړې وې
د تربیت لومړنې مکتب او مدرسه د مور غیږه ده
د مور یاد د هیرولو نه دی، حالانکه که پیری پیړۍ
ژوند تیر شی
لکه چی یو دوه بیتونه دی

ما کړله هیره یاد یدله مور مې
زما له ذهنه نه وتله مور مې
ما کړې نعرې چې نوریې نه یادوم
په خپله فکر ته راتلله مور مې

ګرانو دوستانو هیله مند یم چې د
خپلو والدینوسره د زړه له کومی مینه اومحبت وکړی

دنبی ص مینه دمورسره

رسول الله ص د خپلې مور په قبر
ژړا: پر انسان باندې د الله رحم او احسان ده، الله
جل جلاله وايې وأنه هو أضحک وأبکی (النجم
43)، يعني او هغه ذات دی چې خندول او ژړول
کوي، په ژړا سره د درد مند او غمجن انسان زړه
سپکيږي او دارنګه په ژړا سره له دردمنو او
کړيدلو سره خواخوږي غمرازي کولی شو، که
مور په لاس کې څه ونه لرو او ونشو کولی د کوم
غمجن او دردمن انسان مرسته وکړو، د اوښکو
زيرمې خو لرو د ناچاري او بيوسي په حالت کې د
داسي خلکو په حال ژړلای شو او له هغو سره
سلګۍ شريکولی شو، دارازډير ځله يوه شي ته
د شوق له پاره هم ژړا انسان ته سکون او ارام
ورکوي او د الله له ويرې هم ژړا له مور سره
مرسته کولی شي، او د الله له ويرې تويدونکې

او ښکي د اخرت په ورځ خورا ارزښتناکې
ملغلرې ګرځي. رسول الله صلي الله علیه وسلم په
خپل ژوند کې له دې انساني حالت سره ډیر ځله
مخامخ شوی دی او په مختلفو حالاتو کې یې
ژړلي دي
. دلته هغه پرتې ګټې او فایدې را څیړو
رسول الله صلي الله علیه وسلم د خپلي مور قبر ته
ولاړ او دهغې د قبر خواته یې وژړل ، له ده سره
چې کوم ملګریی وو هغه هم وژړل او ویې ویل :
ما له خپل څښتن نه اجازه وغوښتله چې زه مې
مورته د مغفرت دعا وکړم اجازه یې رانکړه او بیا
مې له خدایه څخه اجازه وغوښتله چې د خپلي
مور د قبر زیارت وکړم نو اجازه یې راکړه . نو
تاسو هم د قبرونو زیارت کوئ ، ځکه په دې سره
انسان ته مرګ وریادیږي . عن أبي هریرة –رضي

الله عنه- قال: زار النبي -صلى الله عليه وسلم- قبر أمه فبكى وأبكى من حوله، فقال: (استأذنت ربي في أن أستغفر لها فلم يؤذن لي، واستأذنته في أن أزور قبرها فأذن لي، فزوروا القبور فإنها تذكر الموت). (رواه مسلم)

په حدیث کې دې خبرې ته اشاره ده چې د مور مینه د انسان په فطرت کې اغږل شوې وې که څه هم د رسول الله صلي الله علیه وسلم مور د ده په ماشومتوب کې وفات شوې وه او ده یې د ومره خواږه نه وو لیدلي خوبیا هم له مور سره اړیکه تر نورو ټولو انساني اړیکو پیاوړې او پخه ده ، او د مور د قبر خواته د رسول الله صلي الله علیه وسلم ژړا علماو داسې توجیه کړې ده چې په هغې باندې د جهنم له ویرې نه یې پرې ژړلي دې .

له حدیث نه دا خبره هم معلو مولی شو چې که د یو چا نږدي خپلوان مشرکان وي نو په ژوند کې له هغو سره ناسته ولاړه او پو ښتنه یې کولی شي او که مړه وي هم زیارت یې کولی شي او په ځانګړي توګه که دیو چا مور او پلار مشرکان هم وي په دنیا کې به ښه چلند ورسره کوي ځکه قرانکریم وایي : وصاحبهما في الدنیا معروفا یعني په دنیا کې د دوی دواړو ښه ملګرتیا وکړه .

له حدیث نه دا هم معلو مولی شو چې قبرونو ته تګ رخصت او مستحب ده ځکه په دي کار سره انسان ته مرګ او اخرت وریادیږي او بل دا چې زیارتونو ته تګ باید یو اځي د مرګ یادوني په موخه وي او د همدي موخي له پاره روادی ځکه په حدیث کې تصریح شوي ده : فانها تذکر

الموت ، او دنورو تولو موخو له پآره زیارت ته تګ جواز نلري په تیره بیا نن سبا چې خلک په دي لړ کې څومره شرکي عملونه او له ناروا موخو سره زیارتونو ته ځي دهغه باید زیات مخالفت وکړل شي او خلک باید زیارتونو ته دتګ په موخه وپوهول شي

ادبی ټوټه

لوړ مقام لوړ دی عزت دی خوږی موری،
ستا تر پښو لاندی جنت دی خوږی موری،

ستا رضا کښی چی رب خپله رضا ایښی،
دی کښی هم د خدای حکمت دی خوږی موری،

رب رحیم نه درته سل کاله ژوند غواړم،

ستا دعا ده چې سر نن زما او چت دی خوږی موری،

تا تګلاره د ژوندون ده را ښودلی،
ستا کلام زیب او زینت دی خوږی موری،

خوږی موری، خوږی موری بیله تا نه،
د عابد ژوند په زحمت دی خوږی موری،

دموړپه هکله څوزرینی کرښی

هغه څه چې تر لحده درسره پخیر ملګرتیا کوی
دمور دعااوشرین یادونه دی.
دتمام بشر په ژبه له روانو الفاظو
څخه غوره لفظ دمور دی.
تر ټولو نمونو ښایسته ښکلی
او په زړه پوری نوم دمور دی .

دکوم سړی په ژبه چې دمور نوم راځی
له خوښیو یی زړه ډالونه وهی .
مورهغه هستی ده چې ځان کبابه وی
مګراولاد ته له سختیو نجات ورکوی.

دمور نوم په انسانی تعمیر کی دامید او محبت
خښته دی.
داسمان ښخه لاندی دځمکی په سر بهترینه تحفه
مورده.

دیوه زنداني د زندان خاطره

د چهار شنبې په ورځ مې مور او وړوکې ورور ملاقات ته راغلې وو لومړې ځل وه چې د مور جانې سره مې په ولچک او زولنوکې کې مخامخ شوم

مور او ورور مې ډېر راته وژړل خو ما به بار بار تسلې ورکوله او ویل به مې مور جانې ته مه ژاړه زه او مید لرم چې ژر به خلاص شم
خو د هغې دومره بې اختیاره ژړه وه چې ما نشوه برداشت کولی

پای کې مې په درد ورته وویل

مور جانې که ته ژاړې زه ځم

مور مې قراره شوه خو سترګو یې ډېرې خبرې راته کولې
د پام غلطولو لپاره مې پوښتنه وکړه چې هغه بابا جان ولې نه راغې او کشر ورور مې ولې نشته درسره؟

مور مې ځواب راکړو ویل ورور دې په سبقانو اخته وه پلار به دې بیا راشې

د رخصتیدو په وخت کې مې وړو کې وررور راته وویل لالا کورته کله راځې؟

زما سترګې له اوښکو ډکې شوې ورته مې وویل وروره زه دلته ستاسو دپاره پیسې ګټم بیا درځم

وررور راته وویل هغه بل وررور به مې هم راته ویل زه ستا دپاره اختر ته کالې راوړم خو هغه د اختر نه مخکې شهید شو او د کلي په هدیره کی مو ښخ کړ او کالې یې رانه وړل

په دې وخت کې مې له خولې چغې ووتلې او مورته مې وویل د بابا جان به مې څه حال وې، وررور مې وویل بابا جان مو هم ها بله ورځ مړشو او ښخ مو کړ؟

مور مې په کرار او ژړه غونې غږ راته وویل اوس دې ما اودا . وړوکې ورو پوازې ګوزاره کوو

زړه مې غوښتل چې ډیرې خبرې ورسره وکړم خو د دې خبرې سره د ملاقات وخت پوره شو او زه موظف کس ترلاس ونیولم او د مور او وړوکې وررور څخه یې جلا کړم.

دمورد مينې ادبي کربې

يه‌زما پاکې فرښتې موري
يه‌صبر ناکې پښتنې موري

ستا تکليفونه شوکيرې موري
ځار ستا د لوړې حوصلې موري

ستا دعاګانې پلوشې موري
کړې رڼا ګانې راخورې موري

يه‌د سپرلي د باد وږمې موري
يه‌د رباب خوږې نغمې موري

زما دردونو له‌دمې موري
زرې زرې رچې رچې موري

نهٔ لګوی زما پیسی موری
ګنډی شلیدلی لوپټی موری

د انتظار د شعر معنی موری
درته لوګےشه زمانی موری

مور څوک ده

هغه کسان چی دمور دهستی شکرکوونکی دی
بیخی نن وخت کی کم دی مور هغه نعمت دی چی
داولاد هر درد هرغم فه ځان تیرولو ته لبیک وایي
مور هغه نعمت دی چی دجدایي غم یي دځمکی
اسمانونو ترمنځ
دموجوده مساحت فه اندازه دی دردونکی غم لری
مور هغه څوک ده چی ستاخوشحالی دخپل خفګان په بدل کی
تاته زیاته وی
مور هغه لویه هستی ده چی یوه مسکایي دبچی هرڅومره لوی
غم فه خوښی بدلوی مور هغه نعمت دی چی خادم
اوشاکراولادبه

ده مورده دوعاپه برکت جنت ته ځی مورهغه نعمت دی چی الله
ج
خپل دمهربانی یادونه تل دمورد مهربانی دیادونی سره کړی
ده
مورهغه نعمت دی چی بیلاخیره جنت یي ترپښو لاندی دی
یاالله ج دمورده هره حقه موږ خلاص کړی یاالله ج دموردزړګی
هغه رحم چی داولادپه غیاب کی یي داپه خفل زړګی کم خفګان
تیروی یاالله ج موږ يي حق نشواداکولی خوته هغه
دمورخفګان چی په موږ داخومره زوریږی موږ دهغه په سزامه
محکومه وه ځکه موږ عاجزه یودمورحق نشواداکولی
االله ج دي زمااوستاسو مورګانوته په جنت الفردوس کی اعلی
مقام ور نصیب
کړی
یاالله ج زمااوستاسو مورګانوباندی دباران په شان رحمتونه
نازل کړی چی هرچیرته وی
امین یارب العالمین

ګرانی موری

ستا دلاس په مونګ باندی راحت دے ګرانی موری
ستا د پښو لاندی هم جنت دے ګرانی موری

کور ته راشم چی ته نه یی ډیر خفه شم
د سرسورے دی په موږ باندی رحمت دے گرانی موری

مور چی د چا نوی نو بے شوکه په دنیا وی
هر انسان ته د مورجانی حاجت دے گرانی موری

چی بچو سره یی دعا وی نو مزی په دی دنیا کړی
بے دعا چی یی بچی وی په زحمت وی گرانی موری

ستا خیال ساتلو ماته دا حوصله راکړه
زما ژوندون ټول سلامت دے گرانی موری

ستا پرورش داسی پرورش دے اے مورجانی
نعمت هره لحزه په صداقت دے گرانی موری
موری
موری
موری
قربان دی سم گرانی موری

قیصه

نن مي ډیر سخت زړه درد وکړئ
آن دا چې پر ځان مي دا نسان شک پیدا سو
پوهیږي چې ولې؟
مور مې ویلي ول چي څنګه به له خپله زویه غوښتنه وکړم او که چیرې غوښتنه مي رد سي
بل چا راته وویل چي مور دي دیو کار اجازه غواړي د ماخستن لمونځ مي کوی
په سترګو کې مي اوښکې وچې سوي زبان ګویي مي وتړل سول چي رنګ به مي څنګه سوی یي
تر لږ فکر ورسته مي جواب نه کړی ور
د لمانځه نیت مي تړی په فکر کې سوم چي خدای پاک څومره مهربانه دی چې خپل حضور ته مي په لمانځه بولي
او مور څومره حوصیله لري
چي د قدم له خاورې غوښتنه کوي

له ځانه وشرمیدم ځان مي دومره بي کسه او ضعیف احساس کړی چې تر ځان مي بتر او برباد انسان ونه لیدی

له سخت درد وروسته مي په زړه کې
خپل خالق تعالی ته وویل

افسوس افسوس صد افسوس دي زما پر انسانیت او مسلماني وي

چي څنګه زما مور جاني ته دغه فکر پیدا سوی دی
او زه خبر هم نه یم چي زما تر حال او مال ستره هیله
زما په اړه داسې فکر لري

دخپل سپي څخه د یو ډیر کوچني کار داجازي غوښتنه
او اندیښنه ورته پیدا کیږي
که اولاد صالح دپوره ایمان خاوند وي

والدینو ته به یې هیڅکله هم دغه سوال او فکر پیدا نه سي چي له خپلو اولادونو څخه دیو کار اجازه وغواړي

زمور د فامیل دوستان ټول خبر دي چي زما او د مور
ترمنځ خو پریږده د خانمي تر منځ لا په شل کاله دي ته
ورته فکر نه دی پیدا سوی
که بد سوی نه وای مور جاني ته به مي دغه سوال پیدا
سوی نه وای
ځکه مي ستاسو سره دغه راز شریک کړئ
چي د خپلي مور دزړه اهما احساس کړی دی عرش یي
لړزولی دی
مور او پلار مو ډاډمن کړی چي پر تاسو پوره باوري
ووسي چي تاسو د خپل اولاد سر هم نه ځني ګرځوی

سوال وکړل سو چي مور څه شئ ده؟

•

. الله جل جلاله اویا ځله له مور څخه زیات مهربان دئ

•

سمندر وايي: مور هغه هستي ده چي د اولاد په
. سلګونو زره رازونه په سینه کي پټ ساتي

•

وريځو وويل: مورهغه هينداره ده چي هر رنګ پکښې
لـه ورايه ښکاري .

•

غرونو وويل: د مور درناوئ زما له څوکو څخه هم
ډېرلوړدئ .

•

باران وويل: مور يوه داسي هستي ده چي تل يې د
ميني وړانګي پر اولاد خپرې وي .

•

زمانې وويل: د مور مينه زما له ځغستا څخه هم تيزه
ده .

•

شاعر وايي: مور يوه داسي هستي ده چي د
اوربدونکي سينې ته کښته کيږي .

•

ليکوال وايي: مور هغه هستي ده چي د ستاينې لپاره
يې په نړۍ کي الفاظ نه موندل کيږي .

•

دعا وایي: مور هغه شخصیت دئ چي د اولاد د خوښۍ لپاره هر وخت ماغواړي.

•

جنت وایي: مور هغه هستي ده چي زه یې هم تر قدمونو لاندي یم.

•

لمر وایي: مور یوه داسي هستي ده چي له هرډول ګرمۍ او یخنۍ څخه اولاد ساتي.

•

ځمکه وایي: زما قیمت خو به څوک پوره کړي خو د مور قیمت هیڅوک نه سي پوره کولای.

•

هوا وایي: په ماکي نرمي او تازګي د مور څرګندونه ده.

•

رڼا وایي: مور د رڼا او ښودني ځلۍ دئ.

زه وایم: ما ته د مور او ګل ترمنځ توپیر نه ترسترګو کیږي.

ادبي ټوټه

کور دې راله شاړ کړو په ژړا دې کړمه موری
لاړې رانه مورې بې دعا دې کړمه موری

ستا د ځار قربان غږ به نور نه اورم لکه؟
زړه مې چوي یتیم شو مه تنها دې کړمه موری

بې لتا خو کور راته زندان ښکاري ما موري
سر دې په سودا سر په صحرا دې کړمه موری

ای زما قبلې زما دنیا زما هر څه
ټوله نړۍ شته خو بې دنیا دې کړمه موری

یوه موږ په ځنګله کې

یو ځوان هلک چې هره ورځ به یې په کور کې د میرمن او موږ ترمنځ جنجال و، غوښتل یې چې د موږ څخه ځان خلاص کړي، فیصله یې وکړه چې موږ باید په ځنګل کې خوشې کړي، یوه ورځ یې موږ په شاه کړه او د یوه لوی ځنګل په لور روان شو او یو هسک غره ته پورته سو چې خپله بوډۍ موږ هلته پرېږدي، تر څو بیرته راکښته نه شي، کله چې د ځنګل په منځ کې د دنګو او لوړو بوټو او ونو لاندې تیرېده نو موږ به یې پورته د ونو څانګې ماتولې او په ځمکه به یې غورځولې

هلک خپله موږ په غره کې پریښوده او یوائې رارawan شو، مګر لار ډېره هیبت ناکه وه، هلک فکر وکړ لکه چې لار مې غلطه کړه، هسې نه په بل لوري لاړ شم او حیوانات مې وخوري، په همدې سوچونو کې و، چې موږکۍ یې پرې اواز وکړ:

زوی جانه! لار درنه غلطه نه شي ما به په لاره کې د ونو
او بوټو ځانګې په دې خاطر راماتولې او په لاره مې
غورځولې چې، تاته په بیرته تلو کې مشکل نه وي او
لار درنه غلطه نشي اوس په همدې نښو نښانو ژر ژر
ولاړ شه چې خدای مکړه کوم ځناور درته نقصان ونه
رسوي په خیر لاړ شې زویه
په دې وخت کې د اوښکو ډنډونو د هلک په سترګو
کې سیلابونه جوړ کړل، زیات پښیمانه شو مور ته
راغی غاړه یې ترې واخیسته لاسونه یې ښکل کړل او
بیرته یې کور ته بوتله
تر ټولو عجیبه خو دا ده چې زوی یې د مرګ سوچونه
کوي او مور یې د سلامتۍ فکر

!

د دې کیسې مطلب

هره مور جانه د مینه ناک زړه ښبنتنه ده هر
وخت یې قدر او عزت کوئ ځکه چې دغه
ستر نعمت په عمر کې انسان ته یو ځل
ور کول کیږي.

مورهغه لوی نعمت دی چې یوځلی لاړه شی نو بیا یی
راتګ نشته مخکلی له دی چي پس له مرګه یی آرمان
وکړی نو هڅه وکړه په ژوند کي یی خوشحاله کړی

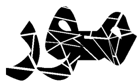

مور د دنیا ستره هستي
په نړی کې ترټولو زوریدلی مورهغه
دافغان مور ده متاسفانه یوخو چې څرنګه په
کارده مونږ هغسې د مور حق نه دی اداکړی
اوله بلې خوا زمونږ مورګانې روزانه غمونه

لمانځي زوریږي کړیږي او دردیږی دنړۍ
دنورو مورګانو په شان خوشالي زمونږ
دمورګانو په نصیب نه ده کاش مونږ هم
خپلې مورګانې له دی وروسته خوشاله
وګورو

الله پاک دی مو په وطن کی سوله راولی

مورهغه هستی ده چی لمن کښی یی اغزی واچول شی
ګلونه ترجوړیږی

ادبی ټوټه

موری ستا بنکلاه او ستا رڼا غواړم
زه ترابده ترقیامته ستا بقاء غواړم
ستا یوه مسکاه راته بقاء غواړی
دژوند یوه لحظه دی راته اعطاء غواړم

هاشمي دی تل دعآ غواړی
ستا دجنت راته بقاء غواړم
موری لاس پورته کړه دعرش ولورته
ستا په دعاء کی دارښا غواړم

دنیا څه ده خو بس خوشی تش میدان دی
یوه مور ده چی هم ژوند دی هم جهان دی
چی ناڅاپه راپیادشی ګرانی موری زړه وړوکی شی
ماشوم شی په ژړاشی

بی اختیاره دالله ج نه داسوال وکړم
زما عمر اوخوښی دی ټوله ستاشی

پخپله ژاړم هیڅ پروا می نشته
ماته په ژوند دمور خنداپکار ده

په کور کی نه وی زه له کوره درته ګورته رالم

موری راپاڅه یو څه او ښکی می ډالی راوړی
د خپل پړونی په ځانګو کی می لړ و ځنګاوه
یو ځل می بیا پخپله ژبه الله هو کړی موری

عجیبه قیصه

یوه زاړه ښځه به هر وخت له سهاره تر ماښامه د خپل
زاړه کور د دروازې مخې ته ناسته وه
یو وخت ورته یو څوک چې هره ورځ به په همدې لاره
تیرېده متوجې شو ، نو له ورځو څخه یوه ورځ وه، چې
. په همدې لاره تیرېدی
بیا یې په زړې ښځې سترګې ولګیدې، چې وچې
شونډې، چاودلي پښې او زاړې جامې په تن د خپل
زوړ کور مخې ته ناسته وه خو دا ځل ترې همداسې تیر
نه شو خواته ورغی او د سلام وروسته یې ورته
وویل مورې څنګه یې؟

زاړې ښځې لاس د سترګو د پاسه ونيو په ځير ځير يې وکتل او و يې ويل ښه يمه ځويه

لاروي ووېل : مورې داسې معلومېږي لکه چې نور څوک نلرې؟

ښځې ووېل :ولې نه شکر دی شپږ زامن مې دي، خدای ج دې يې راته ژوندي لري .

لاروي ووېل: مورې ستاسې له کوره داسې معلومېږي چې د زامنو کاروبار دې خرابه دی څه کار مزدوري لکه چې نشته

ښځی ووېل: نه ځويه شکر دی په ټولو زامنو مې سبقونه ويلي، يو انجينر دی يو ډاکټر دی او نور هم لوی لوی کارونه کوي .

ټولو بچو ته مې ودونه وکړل، دا دوه مياشتې کيږي چې پلار يې وفات شو الله دې يې وبخښي

ډېرې سختې يې زما بچو سره تيرې کړې

لاروي ووېل: نو زامن دې کوم دي مورې ؟

ښځې وویل: زامنو ته مې الله ج ډېر مال او دولت ورکړی، هر یو ته مې چې واده کولو بس الله به ورته بل ځای کې ښه کور او د ژوند سهولت ورکولو، ټول زامن
مې هلته یو دوه کلي وړاندې او سیږي
لاروي وویل: نو مورې ته دلته څه کوې؟
ښځې وویل: په دې لاره مې هر سهار زامن تیرېږي، صرف د هغو لیدو لپاره کښنم، خو اوس مې سترګې ضعیفه شوې او په موټر کې ناست زامن سم نشم لیدلی

مورجانه

مورهغه هستی ده چی لمن کښنی یی اغزی
. واچول شی ګلونه ترجوړیژی
مورپه کورکی هغه تله ده چی ټول اولادونه ورته
یوشان وزن لری

مورپه نړی کی هغه موجودی چی زړګی پری راتولیږی

مورددنیاملایکه ده.مورجانی ستادنوم تردغه دریوتکو جارشم،(م)می مینه

(و)وجودمی(ر)می روح

له اسمان څخه لاندی دځمکی پر سربهترینه تحفه مور ده

دکوم انسان په خوله چی دمور نوم راځی زړه یی دخوشحالی څخه تپونه وهي

ادبی ټوټه

جوړپه دې دنیاجنت دی،دمورغیږه

دخدای رحم وشفقت دی،دمورغیږه

دنیا واړه دمورغیږه کې،پرته ده

ګهواره دبشریت ده،دمورغیږه

انسانیت دمورله غیږې،شروع کیږي

سرچینه دبشریت ده،دمور غیږه

محبت دمورپه غیږه کې،زده کیږي
مدرسه دمحبت ده،دمور غیږه

دمور مینه کې ریااوتذویرنشته
سرترپایه صداقت دی،دمورغیږه

دمورغیږه درازونو ،ګنجینه ده
خزانه دلوړحکمت ده،دمورغیږه

دمورغیږه کې نفرت اوکرکه نشته

ډکه واړه دالفت ده،دمورغیږه

په للوللوکې رازدنصیحت شته

ښه اغازدنصیحت ده،دمورغیږه

دژوندکړه وړه ،ټول همدلته شروع کیږي

ښه ټاکونکې دقسمت ده،دمورغیږه

دشاهانوپه دربارکې،موندل نه شي

کوم دربار چې دعزت دی،دمور غیږه

په دنیاکې نعمتونه دخدای ،ډیري

خوترټولو خوږنعمت دی،دمور غیږه

په دنیاکې ئې مثال اوساری نشته

دومره ډکه دلذت ده، دمور غیږه
دمورغیږه ټوله مینه ،مینه مینه

ټوله مینه ،ټول رغبت ده،دمور غیږه

زه قیام ئې دستایلونه ،عاجزیم

دومره لوړ نوم دصفت ده،دمورغیږه

دمورسره دزوی دوکه

ډیرپخوا لیری صحرایی سیمه کی کوچیان اوسیدل ترڅنګ یی دبدرالدین په نامه ګاونډی هم وو چی دده مورد (هیری)په ناروغی اخته وه او دی غوښتل چی زوی یی تل ورځ ترڅنګ وی زوی به یی دی خبری زیات زوراوه او ویل یی چی دخلګو له نظره به کوچنی یم کله چی د کډی کولو وخت رانږدی سو نو بدرالدین میرمنی ته وویل چی مورمی له ځان سره نه بیایو او همدلته یی پریږدو یوڅه خواړه ورسره کیږده چی یایی لیوان وخوری یا خپله مړه شی.چی دغم نه یی خلاص شو دي ورته ویل بنه دی کډی یی وتړلی او میرمنی یی دخوړو ترڅنګ دخوابنی سره خپل یو کلن زوی هم پریښود چی همدا یوزوی یی درلود اوپلار دزوی سره زیاته مینه لرل.دوی کډه بارکړه او یوڅه مزل وروسته دغرمی ډوډی لپاره دمه سول چی تول په خوراک اخته وه بدرالدین میرمنی ته وویل چی زوی

می راکړه چې یو ساعت لوبی ورسره وکړو میرمنی
ورته وویل چې هغه می ستا دمور سره پریښود ده ددی
په اوریدو زیات خپه او په غوسه سو او چغی یی کړی
چې دادی څه وکړه میرمنی وویل چې ځکه می
پرییښودی چې سبا به موږ هم همداسی یو ازی پریږدی
داخبره په ده باندی دمردک په څیر ولګیده او په تلوار
په اس سپور او دموراوزوی خواته ور روان سو ځکه
هلته داسی وه چې څوک به بار سول لیوان به یی کورو
ته ورتلل چې که به څه پاته وه خوړل به یی نو دی چې
ورسید ګوری چې
موریی شاوخوا ګوری

زوی یی مور په شاه تړلی
وه وربا ندی لیوان شاوخوا راتاویږی اودا یی په کاڼو
ولی چې ځانونه وساتی بدرالدین لیوان وشړل ستر ګی
یی داوښکو ډکی سوی او دوی یی راوستل ددی نه
وروسته چې کله به کډه کیدل مور به یی په اوښ سپره

کړه او دی به دشاه په اس ورپسی وو او دسترګو لاندی
. به یی دمورجانی ساتنه کول

ژړیدلي ګروپي

خوږه کلیمه د مور ویل دی
اوپه وجود کي يي ترټولو ښکلي اوزړه راښکونکي غږ
(اي موري) د
مور کلیمه هغه کو چني لغت دي چي له هیلي،عشق
اولورييني ډک دي مورپه بشري زړه کي
. ترټولو خوږ او خوندلرونکي غږدي
موردلورييني، ازمښت، زړه سوي اوزده کړي سرچینه
ده مورد سپيڅلي ځښتن هغه لورييينه ده چي دخپل
اولاددروزني اوپالني لپاره هري سرښندني ته
چمتوده، مور هغه غیږده چي داولاددارام ځاي دي
خوداغیږنه یوا ځي په ماشومتوب کي نه بلکي په
هروخت کي دخپل اولادلپاره ارام وربښي

خو_ کله چي يوا ځيتوب احساس کوي، بلکه کله چي څوک ستا خبره نه مني کله چي د چالخوا ستا مينه رد شي کله چي دژوند ځخه کرکه کوي۔يو ځل سترګي پټې کړي سوچ وکړی چي چيرته به ارام بيا مومي او څوک ستا خبره درک کولاي شي خوته به بيا مومي هغه بل څوک نه ستا مورده، هغه چي تاته دا احساس درکوي چي ته ترټولو غښتلي يي او تاته دا ډاډ درکوي چي ته ريښتيني يي

ادبی ټوټه

ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری

مور جانی ستا له محبت نه قربان
ستا حوصلی او صداقت نه قربان

ای د هر چا نه په ما ګرانی موری
ای محترمی قدردانـی مــوری

مور جانی ستا دی لوړ همت ته سلام
ستا شفقت او مرحمت ته سلام

زمونږ لپاره سرګردانی موری
ای محترمی قدردانی موری
موری تحفه د پاک الله یی موږ ته
بهتر نعمت په دی دنیا یی مونږ ته

په تا نازیږو ډیر بی شانی موری
ای محترمی قدردانی موری

زه افغان به دی عزت کومه
درسره مینـه محبت کومه

زما په غم سترې ستومانی موری
ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری

قیصه

دمورمینه
پرون شپه مې خوب لیده چې مړ شوی یم
لومړی ورځ یوه پرښتته راغله او راته وې ویل

څه غواړې ؟

! ورته ومې ویل : اوبه

وې ویل : لاړ شه هغې غونډۍ ته وخیژه او اوبه وڅښه، کله چې هلته لاړم په یوې سترې چینې مې سترګې ولګیدې، له هغې چینې څخه مې په مړه خیټه

اوبه وڅکلې . دریمه ورځ بیا هغه پرښته راغله او وې ویل : نن څه غواړې ؟

!   بیا مې وویل : اوبه

هغې وویل : لاړشه هغې غونډۍ ته وخېژه او اوبه وڅېښه، کله چې لاړم، ګورم چې چینه دېره کوچنۍ شوې ده، په مړه خېټه مې ترې اوبه وڅښلې

اوومه ورځ بیا نوموړې پرښته راغله او وې ویل : څه غواړې ؟

بیا مې وویل : اوبه

هغې بیا وویل : لاړشه هغې غونډۍ ته وخېژه او اوبه وڅېښه، له یادې چینې څخه مې اوبه وڅښلې

څلوېښتمه ورځ بیا هغه پرښته راغله او وې ویل : نن څه غواړې ؟

بیا مې وویل : اوبه

هغې یو ځل بیا خپله تیره خبره تکرار کړه او وې ویل، چې هغې غونډۍ ته وخیژه او له هغې چینې څخه اوبه وڅښه

کله چې هغه ځای ته ورسیدم ګورم، چې د اوبو څاڅکي ډېر کم شوي دي، بیرته را وګرځیدم او له هغې څخه مې وپوښتل

دا ولې ؟

هغې په ځواب کې وویل : لومړۍ ورځ ټولو دوستانو ، د کورنۍ غړو ، قوم، مور او خپل خپلوانو دې ستا له پاره اوښکې تویې کړې، دریيمه ورځ یوازې ملګرو او مور دې ستا له پاره اوښکې تویې کړې، اوومه ورځ هم یوازې ملګرو او مور دې ستا له پاره اوښکې تویې

کړي، مګر څلوېښتمه ورځ یوازې او یوازې مور دې وه
چې ستا له پاره یې اوښکې تویولې، دا څاڅکي ستا د
مور اوښکې دي، چې د تل له پاره تویيږي

کله چې را ویښ شوم، نو د خپلې مور لاسونه اا و پښې
مې ښکل کړل، پوه شوم چې د مور مینه تل پاتې ده

مور د ژوند ملګرې ده

مور د ژوند د سترې غره یوازېنی هغه چینه ده چې
داولاد تنده، سکون، ارامي او مینه پکې بهیږي
مور د اخلاص هغه نمونه ده چې د خپل بدن له غوښو
پی (شیدې) درکوي
مور د اعظمت و بلندی هغه مثال دی چې جنت یې له
پښو لاندې دی
مور خدای نده خو چې ودې نه بخښي خدای د نه بخښي

ادبي توته

داقیامت خو دې خدای نه راولي موري
چې ته مړه یې او زه نه یم مســـــــافریم

دمورپه اوښکو مې لمده وه ځکه نه تیریده
زما تر اوسه نه هیریګی هغه وچه ډوډی

ده جنت سړه سایه لرم په کور کی
هم کعبه هم مدینه لرم په کور کی

غریب نه یم زه بادشاه دزمانی یم
بی مـــثاله خزانه لرم په کور کی

یو دیدار به یی په درست جهان ورنه کړم
زه خو داسی خزانه لرم په کور کی

قیصه

لس کلن یتیم د خپلې مور سر ته ناست و، لاسونه یې د مور له غاړې تاو کړي وو او له ژړا سره یې سلګۍ هم وهلې. مور یې خپل لاس په ډېر زحمت را پورته کړ او د خپل زوی په سر یې کیښود. کوښښ یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي، خو په لاس کې یې دومره توان نه و په ډېر ټیټ اواز یې په ډېر زحمت وویل: مه ژاړه زویه زه ښه کیږم.یتیم خپلې سترګې د مور په سترګو کې ښخې کړې مورې پلار که مې وای نو اوس به یې تا ته دوا راوړې وای ته نن ښه شه زه بازار ته ځم چې نن مزدوري وکړم ماښام دوا درته راوړم.سلګیو یې خبرې پرې کړې مورې زه مې بوټان هم بازار کې خرڅوم چې ډیره دوا درته راوړم، خو ته نن ښه شه.د مور په بدن کې یې لړزه پیدا شوه کوښښ یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي، خو توان یې نه و. د مور له سترګو یې

اوښکې را پرېوتې. زوی يې د لاس په ورغوي د مور
اوښکې پاکې کړې

دمور لاسونه يې په ځمکې ولويده يتيم ونه پوهيدی
چې مور يې ساه ورکړه لا يې هم مور ته خبرې کولې
مورې ته مړه نشې که ته مړه شې نو زه به بيا ډوډی له
کومه کوم مورې که ته مړه شې نو زه به يوازې پاتې
شم، مورې مورې...لږشيبه وروسته وپوهيدی چې
مور يې دده خبرې نه اورې، له خولې يې سوې کړيکه
ووته او د مور په سينه ورپرېوت
زريني کرښی دمور لپاره
تاسی فکر وکړی چی يوه مور په خپلو اولادونو څومره
مهربانه ده تاسی هم ددی خبری شاهدان ياستی چی يوه
مور د خپلو بچو د روښانه راتلونکی لپاره په پرديو
کورنو کی جامی مينځی او ډوډی پخوي دا هرڅه ددی
لپاره کوی چی دغه نيازبين بچی يی د خپلو همزولواو
سيالانو په کتار کی ودريږی او نه غواړی چی دغه گل

گل بچی یی بی تعلیمه لوی شی د دی خبری د ښه
سپیناوی لپاره د پښتو ادب د نا لیکلو ادبیاتو له
خوار لنډیو څخه یوه لنډی ستاسو مخی ته ږدو

لنډی

بچیه د سکول نه قرار نه شی
زه به پردی جامی گنډم تا به ساتمه

قیصه

دمور مینه

یو ه مو ر چی شل کاله د خپل ز و ی په ا نتظا ر کښی
و ه
د سرشمیرنی یو کا رکونکی د سرشمیرنی په خاطر د
یو کو ر د ر و ا ز ه وټکوله
زړی ښځي د ر و ا ز ه خلاصه کړه

کارمند پوښتنه یی وکړه ,مور جانی په دی کور
کښی څو کسه یاست
زړی ښځی د کوڅی اخیری برخی ته وکتل او په
ژړند وکی لهجه یې و ویل کولی شی سبا راشی
سرشمیرنه وکړی
د سرشمیرنی کارمند و ویل ,مور جانی څه فرق
کوی نن یا سبا
زړی ښځی و ویل ,بلی مامور صاحب زوی لرم چی
شل کاله کیږی مسافری ته تللی دی شاید نن یا
سبا به راشی که راشی نو ربیا دوه کسه یو
یو د کاندار د کور تر څیرمه وای چی هر کله چې
دا مور له کوره د باندی ځی نو رکیلی ماته پریږدی
وای چی شاید زوی به مو راشی زه به نه یم سترړی
به وی د ا کیلی ورکړه تر زما راتګ پوری به
دمه وکړی
د مور مینه داسی وی

له مور اوپلار سره نیکی کول

له ابو هریره رض څخه روایت دی چی
رسول الله ص وفرمایل «رغم انفه .ثم رغم انفه .ثم رغم انفه .قیل
من یا رسول الله قال من ادرک والدیه عند الکبر
.احدهما او کلیهما .ثم لم یدخل الجنة» رواه مسلم **۲۵۵۱**.ژباړه:
دهغه پزه دی په خاورو سی .دهغه پزه دی په خاورو سی .او بیا
دی هم دهغه پزه په خاورو سی .یو چا عرض وکړی ای دالله رسوله
دچا ؟د رسول الله ص
داوینا چی وایی او بیا هم جنت ته داخل نسی . په دی معناء ده چی
څوک داموقع تر لاسه کړی او ګټه تری وانخلی نو هغه تاوانی دی
له همدی امله څوک چی دخپل مور او پلار سره دبوډاوالی په
حالت کی نیکی کول غنیمت ونه ګڼی .نو ددی لایق دی چی بدی
یی وویل سی. دابو هریره رض عنه څخه روایت دی چی رسول الله
ص وفرمایل بیشکه چی ځینی وخت په جنت کی دیو چا درجه
پورته کیږی .هغه به پوښتنه وکړی چی دادرجه ماته څنګه راکړل

سوه ؟ورته وبه ویل سی چی ستا اولاد ستا لپاره دبخښنی دعا کړی وه «رواه ابن ماجه دحدیث شمیره ۳۶۶۰»
په دی حدیث کی دمور اوپلار سره دښه سلوک لوی اجر اوهڅونه اوله هغوی سره دبد سلوک عذاب او بیره بیان سوه .ابو درالدرداء رض وایی چی ما درسول الله ص څخه واوریدل چی وی فرمایل: پلار دجنت منځنی دروازه ده. نوکه غواړی ضایع یی کړه اویا یی ساتنه وکړه (رواه ترمذی دحدیث شمیره ۱۹۰۰)
له دی حدیث څخه مطلب دادی چی دپلار حقوق اداکول اطاعت یی کول خبره یی منل او ادب ورسره کول دجنت پر منځنی دروازه دداخیلیدو لوی سبب دی.

همدارنګه دعایشی رض عنها څخه روایت دی جی رسول الله ص وفرمایل زه چی بیده سوم نو ځان می په جنت کی ولیدی . بیا می دیوه لوستونکی اواز واوریدی پوښتنه می وکړه چی داڅوک دی ؟ راته وویل سول جی دا حارثه بن نعمان رض دی . بیا رسول الله ص وفرمایل : هغه ته دامقام او مرتبه دتابعداری په وجه ورکړل سوی دی . حارثه بن نعمان رض دخپلی مور ډیر تابعدار وه (رواه

احمد ۸۹/۲۴) نودرنو مسلمانانو لکه چی په حدیثو کی مو
ولیدل دمور اوپلار څومره ستر حقوق دی نو موږ اوتاسو هم باید
دمور اوپلار احترام او قدر وکړو. اوددوی دوینا وو څخه
سرغړونه ونه کړو . برته ددوی دمشوری دکوم کار پیل او ختم ونه
کړو دژوند په ټولو چارو کی ورڅخه مشوره وغواړو

(ومن الله التوفیق)

دیوی دعا په هیله
حاجی محمد ځلاند او ورسره همکار جمیل احمد درویش

ستا له رضـــــا سره دهر بنده تقدیر تړلی
موری له تا سره دوبینو شپو تصویر تړلی

اخذ لیکونه

بیلابیل ویبسایټونه

فیــــــــجونه

فیــــــــــسبوک پاڼې

او کتابونه

همدارنګه دحاجی محمد ځلاند او جمیل احمد درویش
مطالعتی معلومات
خوښونه سردار ولی عابد

فیسبوک پاڼه	**حاجی محمد ځلاند**
ایمیل ادرس	Haji khan 413@ gmail.com
دتلیفون شمیره	070 555 80 76